

TELEGRAFUL ROMAN.

N^{ro} 22. ANULU XI.

Sabiiu 17. Martiu 1863.

Telegrafulu ése de doua ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. po 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Insciintiare de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“ pe patrariulu alu doilea (Aprile, Maiu, Iuniu) alu anului 1863. Pretiulu pe unu patrariu de anu: pentru Sabiiu 1 f. 75; pentru districte si provinciile Monarchiei austriace 2 f.; pentru Principatele románe unite si preste totu strainatate 3 f. Abonaminte se priimescu si pe jumetate si pe trei patrare de anu. Cei-ce dorescu a avé acestu díuaru, suntu invitati a-si tramite abonamintele la „Editur'a „Telegrafuiui Romanu“ in Sabiiu, carea a 'ngrijitu, cá pentru tēmpulu, cátu vorudurá conferintiele natiunale si diet'a, T. R. sa easa de trei ori pe septemana fara urcarea pretiului. — Editur'a „Tel. Rom.“.

Siedinti'a

Universitatii nat. sas. din 5.17. Martiu 1863. sub presidiulu ordinaru alu Procomitelni Conrad Schmidt.

In loculu judelui reg. Simonis din Noerich se presenta Universitatii assessorulu Drotleff cá deputatu. Deputatiunea tramisa din partea Universitatii pentru de a luá parte la festivitatile inaugurarei de orasiu la Reghinulu sasescu s'a re'torsu; Procomitele o binevunteaza si propune a-i-se aduce multiemit'a Universitatii; ceea ce se si facu. Procomitele comunica, ca documintele candidatiloru de consiliari la tribunalulu apelatoriu pentru fondulu regiu au intratu; referintele Schneider refera, ca le-au affatu valide, ca au compusu si representatiunea cátra Maiestatea Sea c. r., precumu si comitiv'a cátra In. Guvernu reg. Transilvanu.

Tote acestea se citescu, si dupa putine reflectari neessentiale se si priimescu de bune. Apoi trecendu-se la ordinea dilei: adeca la operatulu celu nou asupr'a organizatiunei justitiei, Referintele Binder (din Cinculu mare,) care fusese insarcinatu cu acestu elaboratu, citesce 1.) relatiunea sea catra Universitate. 2.) decisiuni asupr'a judetiiloru pure pentru fundulu regiu; 3.) statulu personalu si salariatu, — acte adanci si momentose, care insa angustimea foii nostre nu ne ierta a le reproduce si pentru care ne luamu voia a avisá pre toti cei ce voiescu a le cunosce, la „Herm. Ztg.“ etc.

Sabiiu in 16 Martiu. Spre mirare ne vedemu incurcati de nou intr'o mica diatriba cu „Concordia“. Spre mirare, dicemu: cáci de si priimiseramu intr'unulu din numerii nostri din urma o corespondintia ce cuprindea multe neplacute pentru „Concordia“ — procedere, cu carea cá organu alu publicitatii eramu datori si inca cu atat'a mai multu, cáci corespondintia ne venise dela mana cunoscuta de onesta si competente: totusi noi pasagiulu celu mai gravu, (ca „Concordia“ aru stá subt o protectiune ominosa) ilu comitaseramu cu esprimerea indoelei si alu necredintiei, ba intr'o scurta notitia adausaseramu, ca priimimu articululu pentru de a dá „Concordiei“ ocasiune, d'a cunosce si d'a indrepta opiniunea espusa, carea speramu ca nu va fi opiniunea publica prin Banatu. Aceste impregiurari singure, judecandu-se cu imparitalitate, aru fi trebuitu sa ne scutesca pre noi de acatiaturile numitei foi. Cum insa sor'a „Concordia, ignorandu acele impregiurari, prin care voiamu a evita chiaru si

umbr'a unei vatemari, are curagiulu a ne impu'a primirea acelui articulu, ea care eri alaltieri adusesse asupr'a „Tel. Rom.“. barfele de pe ulitia, noua cari priimiramu o corespondintia serioasa, — de acest'a numai „Concordia“ singura aru putea dá sēma.

Cátu pentru meritulu lucrului, articululu eei incepatoru continuatu in trei numeri va fi esplotatu dor tem'a cestiunata de ajunsu. Tramitatorii corespondintiei nostre vor sci ce au de faculu mai departe, si publiculu inca i-si va fi potutu forma si-si va fi si formatu opiniunea. Noi dara pretendemu cu totu dreptulu, ca deca „Concordia“ de astadata ne face nemeritat'a onóre de a-ne respunde noua, celor ce nu o-amu intrebatu, nici o amu provocatu sa ne raspunda, ei i-amu comunicatu simplu o parere straina: baremu pe venitoriu se fimu crutiati cu participarea la o lupta atatu de sterila (stearpa), cu atat'a mai vertosu, cáci nu e timpulu vorbeloru, ci alu fapteloru.

Si acumu inca un'a! Deca in privintia fatalei „plangeri a monastirei Silvasiului“, devenite meru de certa intra „Concordia“ si „Tel. Rom.“, „Concordia“ vedemu ca in numerulu 5. e in stare a-si bate jocu de „Buciumulu“, eru in n-rulu 20 a-i lamaia, n'avemu ce face; noi insa convicitiunea nostra in privintia acelei poesii in decurgerea timpului n'amu scimbat'o si nici ca o vomu scimba; cáci ne place a recunosee si apera adeverulu istoricu. Ca si stimatulu Redactoru alu „Buciumului“ e convinsu de pretiositatea acelui documentu istoricu, se vede de acolo, ca originalulu lui ya sa-lu depuna in bibliotec'a natiunala din Bucuresci. (Vedi „Buciumulu“ nr. 16.) Momentulu acest'a noi nu putemu a nu-lu inregistra aici pentru ca sor'a „Concordia“ au affatu de bine a-lu trece cu vederea acolo unde citeza cuvintele „Buciumului“.

Aceasta fapta a Onoratului Redactoru alu „Buciumului“ dejudeca cearta intra „Telegrafulu Romanu“ si „Concordia“ dar nu acele siruri stirbite, care le scote „Concordia“ din „Buciumulu“, cá cándu acelea aru cuprinpe justificarea ei. In finea fineloru daca „Concordia“ umbla a-ne dá sfatu, cá se urmamu toterantia fratiloru de preste Carpati aducemu aminte, ca noi o facuseramu acest'a nu numai nainte de sfatulu ei, ci si nainte de notitia „Buciumului“ curmandu publicarea poesiei, ce o promiseseramu cetitoriloru nostri, numai si numai, cá sa facemu fratiloru pre placere.

Ne intrebamu insa cu dorere, ca o facu oare acest'a toti, cari-si dau fatia dea lucrá pentru bun'a armonie intra frati. —

Satulungu in Sacele 2. Martiu Eri fura norocite comunitatile nostre din Satulungu de a priimi-in sinu-le pre D. Consiliariu de scóle Dr. Pavelu Vasiciu insocitu de Pre onoratulu D. Protopopu tractualu Ioanu Popasu. Astadi inainte de prandiu D. sa visita scóla capitala despartimentulu I. si II. de aci, unde in ambe locurile fu priimitu in modulu celu mai distinsu decatra preotimea locala, corpulu invetiatorescu si reprezentantii poporului, iera dupa prandiu cerceta si scólele celelalte din Sacele: Cernatu, Turchesiu si Bacifaleu. In privintia starei tuturoru scóleloru comuneloru prementionate si cu deosebire a scólei capitale din Satulungu si a celei comunale din Turchesiu — si esprima D. Cons. perfect'a Sa multiemire, vedendu ordinea si disciplin'a cea buna scolastica, modulu celu bunu observatu in propunere, precumu si folosulu ce resulta pentru tinerime, cándu

invețiilor sunt patrunci de adevărată chiamare invetiato-résca, și în fine vedindu că scótele din Satullungu și în genere din Sacele în Protopopiatulu I. alu Brásiovului în timpul acest'a. cându în cea mai mare parte a patriei nóstre au ajuns la apunere, ba în unele locuri au și apusu cu totul, (??Red.) nu numai că n'au datu îndereptu, dar înca pres'e astep-tare au înaintatu; căci pre cându înainte cu vre-o trei ani, numărulu scolariloru din Satullungu d'abiá ajungeá la cifr'a de 400., astadi acel'a trece preste 500., ba aru fi și mai mare, deaca încaperile aru fi mai spatióse. †

Ungari'a.

Descalculuri din Carasiu.

(Urmare și încheiere).

La punctulu alu VI-lé atacatii d'icu în caus'a limbei: Pána ce eram cu totii în oficiu, funcționam în limb'a nati-ionala romana etc., iéra Domni'a-lorufuncționéza în alta limba, și vedemu că pana adí nu au reluptatu limb'a etc. asiá dara noi putemu subsumá simțiu antinationalu în acei'a carii și du-pa redicarea limbei mai funcționéza etc.

Ce sofisma, și pedanteria!

Se vorbescu iéra despre fapte! Pe cându domniá înca absolutismulu, limb'a romana erá binisioru într'odusa pe la unele comune, și mai alesu în Carasiu.— Dela renascerea municipalității pana la introducerea limbei romane de oficiósa în Carasiu e o epoca, în carea de osebi și sub conducerea Dlui F. esplicându-se că notarii nu aru fi diregatori comunali (dóra de statu?) tóte, ordinațiunile dela judii cercuali catra notari- respective comune și partide-se dedea și se cerea în limb'a magiara.— Adeca în timpul renascerii constituțiunii s'a efeptuitu mai puțin limb'a romana de cátu— sub absolutismu catra capetu!

Cu introducerea limbei romane s'a lucratu catu s'a pu-tutu mai multu romanesce. —

Cu venirea comisariului regescu s'a re'ntrodusu cea ma-giara.— Caderea limbei romane amu documentát'o deosebi la punctulu de resemnare;— éra ací voiu se premitu, că a-tacatii— dupa cuvintele lor citate— interesandu-se de lim-b'a romana, — și remanendu d'ensii advocati, ómeni mai in-dependenti, și dupa ide'a lor cu politica mai ratiunala, avea datorintia se lucre ceva, înse nu se potu numerá nici intra acei'a, carii baremu au gáraitu ceva, — căci diregatorii nu puteau pune condițiuni, nici ingreună re'nfiintierea magistra-tului— dupa dorint'a atacatiloru.— Déca Dlui F. 'i sta asiá tare la anima limb'a romana, pentru ce nu lucre adí în cau-sele procesuale și romanesce? Afara de dóua cause facute de altulu, nu se scie că a datu în limb'a romana nici ca a scrisu vre unu protocolu de pertraptare romanesce; pana ce chiaru și din unli din atacatii o facu acest'a. —

Noi trebuia se d'icemu înse și acumu, ca am facutu mai multu de cátu atacatii și intra imprejurarile aceste critice în privint'a limbei, — căci intimatulu din resoluțiunea préinalta s'a publicatu în congregatiunea de diregatori, (în comitatele vecine înca nu), — s'a efeptuitu publicarea în esemplare ti-patite, și diregatorii cercuali se facura responsabili pentru in-troducerea limbei romane în comitatu. — Mai departe rugarile romane 'și capeta indorsat'a în limb'a materna, — și asesorii romani ieu protócóle și în limb'a romana. —

Mai departe în tréb'a scolara s'a facutu motiune în lim-b'a romana prin unu diregatoriu, și magistratualistii pe lenga tóte că nu e comitetu, desbatura caus'a acest'a romanesce, și representatiunea pe bas'a motiunii, s'a asterautu de însusi ad-ministratorulu romanu. —

Si la întrebarea aceea, „ca ce atí facutu voi pentru na-țiune?!” respundu, că intra imprejurarile aceste critice, — a-cesse sunt meritele diregatoriloru romani de adí.— Se se fia facutu și în altu locu asemene, — înca nu cetiram!

Acesse le facuramu cá diregatori supusi, — înse capulu falancei, carele are terenu mai largu, nu face nimicu, — și înca se vaeta pentru limb'a romana?! Ce fetiaria! —

La punctulu alu VII-lé stringu cuvintele întrebuintate de atacatii „malitia nerusinata, — insinuatia suspitiósa, — ma-litiósa, calumniatoru, ticalosu etc.” și d'icu că e unu asertu priimitu, cumca „Stilulu e omulu, și cuvintele icón'a lui!” și asiá în aceste singuri se fotografara naturalmente.— Din a-césta cauza nu le potu priimi, pentru că nu-su acomodate

modestiei mele, — ci le retransmitu — se-si apuce călea de un-de venira. —

Se vede că expresiunea din desluciri: „cu speranti'a ca omnipotentulu Garibaldi și alții în dóua trei luni 'i voru ren-naltia pe tronulu constituționalismului“ supera mai tare pe atacatii, și pentru acest'a cu amanintari me provóca se me esplicu. —

Cele de frunte în caus'a acest'a le-amu adusu la punc-tulu de resemnare, — dar cumca asiú fi incriminatu pe toti inteligintii romani, și fostii oficianti constituționali de gari-baldiani, acea nu e adevoratu, de ore ce nu am d'isu, nici am întielesu asiá, ce se vede și din aceea împrejurare, că din tóta inteligint'a romana numai patru se aflara atacatii. —

„Omnipotentulu Garibaldi și tronulu constituționalismului“ e o satira, hiperbóla, ce o póte pricepe totu insulu, tocma că și cându asiú dice: „marele barbatu alu natiunii F., — e fe-ricirea romanismului“ — séu cu variațiune: „gróznicul fa-lanx neclatitu cá unu sténu de pétra!“

Déca atacatii deducu altu ceva, — acele sunt combinari false. — Si expresiunea „în 2—3 luni“ se referéza la con-ducerea comitatului, și anume la D. F., pentru că dicea: „Acesti'a sunt domni de érna, ca în 2—3 luni se stramutá sistem'a; (cum se stramuta, o va sci insulu mai bine); — și adaugea: „Nu mi greu se me mutu din cortelu (vicespanalu) ci mi greu, că preste trei luni éra trebuia se me mutu în cortelu!“

Din tóte acest'e se vede, — că sagetile mele — de si sunt ascutite — dar nu sunt inveninate, — Dle F.!

La punctulu alu VIII-lé se culegu fariseismulu falancei, respective a capulu ei. —

„Nu superati natiunea nóstra (dór atacatii vréu se-si însusiéscá numele de natiune — mari idei) și pe acei'a cari sciu respectá convingerea fiacarui'a“ (cu ce respectu ati gra-itu la convingerea mea?) —

„Noi amu speratu intronisarea constituționalismului în nemarginit'a gratia a Maiestatii Sale“ (Dle F. de cându asiá fatserlid?) óre aceea e adevoru, ce scrii odata în viatia, — séu ce d'ici de 77 de ori?) —

„Suntemu convinsi, că aceea de ce are lipsa natiunea și patri'a nóstra mai siguru se ajunge prin grati'a Maiestatii Sale prin dreptulu și loialitatea nóstra“ (cu acésta sum întie-lesu, și noi prin aceea am documentatu că nu resemnaramu). —

„Suntemu convinsi, că natiunea mai siguru 'și vá cascigá drepturile sale și în contr'a numerosiloru antagonisti — spriginita de Maiestatea Sea“ (pentru ce ati immultitu nu-merulu antagonistiloru, — ce diceti că sunt milióne — cându capulu falanxului sta pe unu terenu cu ei?) —

Altumintre Dle F.! aceste principie și convingere chiaru dela Dta — lumea acum'a le aude antai'a óra. — Pentru a-cesse, nici cându 'ti va dice cineva antinationalu și altu cum, și crede că corespondentele — pe care 'lu numesci malitosu — chiaru la acésta convingere a vrute se te aduca. — Mari lu-cruri se întempla în lume! Eu carele am crediutu, că nici cându voiu fi în stare a te capacítá, pentru că acésta nu o lasí nici amiciloru mai buní, — — sum adí fórté norocosu, căci singuru d'ici, că acum'a acésta convingere o ai, — și a-cum'a poti pretinde, că acésta convingere se o respectese ori și cine! —

Cându ai d'isu despre mine: „Apera Dómne natiunea de asiá fii etc.“ dóra nici D.ta ai crediutu, că acestu fiu a fostu în stare, că pe Dta, că pe unu fiu retacitu altu natiunii se te aduca la asiá marturisire. —

Si eu, credemi, că în cátu convingerile aceste ar avé fundamentu în anim'a Dtale — m'asiú bucurá, și miasiu gratulá, că deslucirile mele castigara unu resultatu ce nici speramu, in-sa pe lenga tóte vorbele frumóse: „Timeo Danaos et dona ferentes!“ —

Lugosiu în 8 Martiu 1863.

Dr. Marienescu.

Pecica romana 7. Martiu 1863.

Multu onorate Domnule Redactoru!

Cu mare bucurie grabescu a face cunoscutu în urmató-rele solenitatea întemplata în onórea Ilustritatei Sale Dom-nului Comite supremu de poporulu romanu.

Intelegandu intieliginti'a romana din Comitatulu Aradului, cumca Illustritatea Sa Domnulu Comite supremu Teodoru Serbu pe neasteptate au ajunsu la Aradu in 25-le Fauru s'ar-a-si in 26-le a si priimitu conducerea Comitatului, — ca unu fulgeru strabatu acesta veste de multu dorita in inimile Romaniloru din Comitatulu Aradului, — si ca ploi'a se aduna Romanimea de tota plasele (Protopopi, preoti, invetiatori, judi de cercu, notari si judi comunali, civili si din poporu:) in 4/16 Martiu intrunu numeru insemnatu, ca nicipandu dora de candu e Aradulu, — dorindu a vedé pe marele seu ospé, pe carele dela anulu 1848 nu l'a vedutu nici l'a avutu in sinulu seu pana acumá. —

Pela 10. ore nainte de amiadi concentranduse romanimea la Institutulu clericalu, — de aci pornindu dimpreuna pe strad'a cea mare a orasiului pana la resiedinti'a Comitatului, — intrandu toti in curtea Comitatului — iata vine Illustritatea sa Domnulu Comite supremu, — multimea erupsa intrunu tonu entusiasticu „se traiésca Illustritatea Sa!“ de mai multe ori. —

Aci ridic'a cuventu in numele intregei deputatiuni romane — Prea Onoratu Domnu Protopopu alu Aradului Ioane Ratiu — ca conducatoriu: multiemi Maiestatii Sale pentru denumirea Illustritatei Sale Domnului Comite supremu, carele se trage din sinulu poporului romanu alu acestui Comitatu. salutá — si rugá pe Illustritatea sa. ca: privindu la scaderile in cultura, dorerile, nedreptatile, suferintiele, cererile, rugarile, si apasarea limbei — ce isa facutu poporului romanu, credinciosu Tronului — pana' aci: ca unu parinte adevveratu dupa dreptate, egalitate, si fratiatate sa le vindece si implinesca. — postindu ca la multi ani sa traiésca. Multimea érasí: sa traiésca Illustritatea sa! —

Dupa incetarea sa traiésca: Illustritatea sa-cu mare bucurie, multiemi deputatiunei romane atátu de numerose — pentru dragostea ce a aretatu in privinti'a Ill. Sale, si promise ca totu cei va stá in putere dupa lege si dreptate, va face pentru poporulu romanu (precumú si altoru natiunalitati) postindu deputatiunei totu binele si innaintarea natiunei romane in cultura, carea la multi ani sa traiésca. —

De aci mergandu in corpore la Mari'a Sa Domnulu Episcopu alu Aradului — aci iarasiu Prea Onoratu Domnu Protopopu alu Aradului a luat cuventulu in numele deputatiunei — multiemindu Mariei Sale D. Episcopu pentru truda, osteneala, si grigea, ce a puso pana aci pentru poporulu romanu din Dieces'a Aradului, — rogandulu, ca si de aci incolo se fie adevveratu Archipastoriu acestui poporu credinciosu Tronului Imperatescu. carele nici candu va incetá a gloriificá numele Franciscu Iosifu I. — Iara pre Maria Sa sa lu traiésca Dumnedieu la multi fericiti ani, spre bucuri'a poporului romanu. —

Dupa aceea multiemi Mari'a Sa deputatiunei romane pentru dragostea, salutarea, si onorea, ce a aretatu in privinti'a Illustritatei Sale Domnului Comite supremu — si si in privinti'a sa. — Dandu bunacuventarea Archiereasca postu deputatiunei sa traiésca la multi ani si buni, si cu toti cei de acasa. —

Incatu tinu acesta solenitate dora in vietia Romanului mai marétia — timpulu era formosu, dara dupa ce impartí M. Sa D. Episcopu binecuventarea Archiereasca peste deputatiune, se slobodi unu noru formosu, si ploua o ploae lina dela 12. ore mai pana la 3. ore dupa amiadi. — Serace poporu romanu, se parea ca si Ceriulu plangea de mil'a ta. — Precumu prin ploi'a data de bunulu Dumnedieu s'au stersu lacrimile tale: asiá prin Illustritatea Sa Domnulu Comite supremu incetara suferintiele tale.

Alu Onoratei Domniei Tale plecatu servu
Ioann Ardeleanu. m. p.

Vien'a. Faime, ce au multa probabilitate d'a fi crediute, vorbescu adi despre o crisa seriósá in privinti'a pusatiunei Cancellarului aulicu Contelui Forgach; ómenii mergu pana la a crede, ca cestiunea remanerei lui in oficiu a devenitu o cestiune de principie pentru statulu Ministeriului intregu si ca complanarea acestei cause, ajunse la dimensiuni insemnate, se ascépta in dilele cele mai de aprópe. — O. D. P. Gazet'a oficiala „Wiener Ztg“ demintiesce legea electorala pentru Transsilvani'a, carea dupa „Gazet'a Silesiana“ o impartasiseramu si noi in nr. trecut, numindu-o pripita.

Noutati de di.

D. Iosifu Köhler, care in dilele trecute reposa ca consulu emeritatu alu Sighisiórei in etate de 93 ani, lasa in testamentulu seu si pentru biseric'a gr. orient. de acolo unu ajutoriu de 100 fl. Ni-arú fi parutu bine, sa nu scótemu scirea despre o fapta atatu de nobila dintr'o fóia straina.

Unu Englesu, care calatorise prin Transsilvani'a, scrisé o carte despre referintiele tierci, din carea dupa „Kronstäd. Ztg“ impartasimu numai pasagiulu urmatoriu: „Limba oficiala pentru cea mai mare parte a Transsilvaniei aru trebú sa fia cea Daco-Romana, care fiacare proprietariu magiaru o vorbesce bine si o aru potea si scrie, déca in loculu litereloru cirlice, precum s'ar cadea la unu dialectu latinu, s'ar intrebuintia cele romane.“

Mai totu in diu'a aceea, in carea Langiewicz pierdu caus'a Poloniei, casciga la loteri'a din Vien'a 4000. fl. Sórtea i se cumparase in urm'a unei remasieli.

Despre mórtea lui Bogdanowicz conducatorulu insurgentiloru poloni se vorbesce: Chruszczew dise caltra erou la loculu perdiarei „Rogate de értare, ca inca esci tineru“. — „Eu sumu tinaru“ respunse Bogdanowicz „insa caus'a pentru care moru e vechia“, „dar dumnéta ai o mama“ ii striga Chruszczew „Mam'a mea s'aru rusin'a candu asiu cere cu pardonu“ disa bravulu polonu; — si sententi'a se escuta. —

Starea sanátatii lui Garibaldi, dupa sciri din Milano dto. 15 Martiu, au luat o direptiune fórte periculósá. Ran'a vindecata sau spartu de nou cu atát'a vehemintia, incatu in constitutiunea Generalului se ivescu simptomele unei slabiri totale a poteriloru vitale.

Miculu Printiu imperatescu din Paris-avangia in 15 a. l. c. — tocmai in diu'a nascerei sele — din caprariu la rangulu de sergeant. Printiulu care este acumu de 7 ani R facu exercitiulu militaru spre cea mai mare bucurie a imperatesei, care privea din fereasta, — fórte bine. Serbarea inaintarei lui se fini cu unu banchetu, la care fura invitati toti elevii din Garda Grenadiriloru. —

Russi'a.

Despre luptele din urma ale Poloniloru impartasimu dupa sciri telegrafice urmatórele.

In 17 si 18 Martiu c. n. Langiewicz la Zagosz si Grochowiska batuse pre Rusii. Cu deosebire lupt'a din urma sa fia fostu fórte sangerósá si sa fia rapita de ambe partile fórte multi; doi oficii mari russesci sa fia caduti in mainile insurgentiloru.

In nóptea din 18 spre 19. Langiewicz sa fia tinutu consultare, si dupa o cuventare, in carea areta ca din motive politice si militare trebúie sa se departeze pe tempu nehotaritu, sa fia denumitu pre ducele Znaviloru Rochebrune generalu, apoi pe cati-va inisi conducatori de despartieminte mai mici, de ore ce lips'a magazineloru si greutatea proviantarei aru impune impartirea si lupt'a in cete mai mici.

Catu pentru detaiuri, atátu despre luptele acestea din urma, catu si despre persón'a si sórtea lui Langiewicz, cele mai sigure sciri ni-se pare ca le aflamu in „Ost-deutsche-Post“, carea anume tramisese unu corespundinte la Tarnow, si din carea scótemu cele urmatóre.

Langiewicz indesuitu de masselé russesci, se retrasese catra marginea austriaca. Rusii impartiti in trei colóne cam cu 9000 fetiori atacara pre Polonii; cari erau cam 10,000. In 17, 18, si 19, Martiu c. n. se continua lupt'a de a-lungulu Vistulei dela Nipolomice pana la Tarnow. Langiewicz fu batutu si corpulu lui nimicitu. De aceea Langiewicz, ca sa incungiure versarea nefolositoré de atát'a sange, se retrase si seapá pe terenu austriacu si in 19 Martiu sear'a ajunse la Uscielesnicke, unde mai antaiu nega numele seu, dar apoi pe urma se vedi, cerendu voia a calatori mai departe, — ceea ce i se refusa. Nóptea din 19 spre 20 Martiu o petrecu la unu nobilu, ear' diminiéti'a insotitu de 4 husari fu adusu la Tarnow. Dupa unu telegramu alu Guvernamentulu din Leopole era sa fia transportatu aici cu trenulu, ce pleca la un'a dupa amiadi, si Langiewicz se si aflase la 12 ore in curtea drumului de feru in Tarnow. Totu Tarnovulu era pe picióre, pentru de a vedé pre nefericitulu Dictatoru. Langa elu se afla adjutantulu, séu mai bine adjutant'a lui, fat'a unu generalu russescu. Nainte de a pleca, veni alta depesia, sa remana pe locu. Otelulu, in care se afla Langiewicz, e im-

presuratu de malfini de privitori din tóte pártile. Dictatorulu e desperatu de caus'a Poloniloru. Tarnovulu peste totu e plinu de insurgenti fugari, si totu mereu vinu; cei mai multi suntu totu tineri, ba mai numai baieti. Armatur'a loru se dice a fi fostu fórte defectuósa: de uniforma nu e vorba. Langievicz spunc, ca din arma'a sea d'abiá a trei'a parte aru fi avutu arme. Se mai vorbesce, ca si Roche-brune aru fi fugitu pe pamentu austriacu si aru fi ajunsu la Cracovi'a. Assemenea, ca 2000. insurgenti voru mai treee dincóce de Vistul'a. —

Ce va fi cu Langievicz, inea nu se scie.

O depesia mai nóua din Cracovi'a dto 22 Martiu spune, ca Langievicz cu adjutant'a sea ar fi fostu adusi la Cracovi'a, unde pâna acumu s'aru fi adunatu la 700. de insurgenti. Se dice, ca Mierovslavski aru fi fostu caus'a imparechiárei in castrele insurgentiloru. —

Turci'a.

Sciri din Constantinopole ne spunu, ca deputatiunea trá-misa decatra Printiulu Nicolae alu Montenegrului, au fostu bine primita de Sultanulu; care nu numai ca au abdisu cládirea citadelorlu dea lungulu drumulu militarú din Montenegro, dar si pazirea acestuía o-au incredintiatu Montenegrenorlu, asignandu Printiulu pentru spesele ce va causá aceasta padire 500,000 franci.

Multiamita publica.

Reverendissime D. Protopope Nicolau de Crainicu!

Prin aceast'a-mi iau Libertatea a adace la cunoscinti'a p. t. publicu románu ajutoriulu tramisu mie prin R. Vóstra in summa de 43 fl. 50 xr. v. a. oferiti atátu din partea R. Vóstre, cátu si a venerabilei preotíme si invetiatoríme tractuale, precumu si din partea acelorú onorati Domni, carii au luat parte la serbarea casatoriei stimatulu Domnu Iosifu de Crainicu tinuta in 3 Februaru 1863. Neiertandu colónele acestui pretiutu jurnalú a insirá cu numele pre fiecare Domnu, care au contribuitu cu dinariulu seu spre scopulu acest'a, indrasnescu numai a Ve aduce atátu R. Vóstre cátu si acelorú ai mei binefacatori adunc'a mea multiamita publica.

Sabiu in 23|11 Martiu 1863.

Simeone Trifu Juristu an. I.

Literariu

Cart'a Banatulu

de D. Geometru Trumauer.

Timisiór'a in 18/7 Martiu 1873. Cu multa placere luain condeiuulu a mana a face cunoscutu on. publicu aceea fama imbucurátore, ca D. Geometru Trumauer interesandu-se de natiunea romana, carea desu concentrata locuesce Banatulu, se au resolvatu a face unu servitiu placutu on. nostru publicu prin redigerea uעי charte cátu mai complete in totu respectulu. Chart'a acést'a va cuprinde in sine tóte orasiele, comunitatile, baltile, locurile si muntii, carii i-au preseratu Creatorulu pre pamentulu eelu manosu si pitorescu alu siesulu banatianu; precumu si distantiele locuriloru dimpreuna cu drumurile si caile ferate, cari sierpuiescu provinti'a acést'a; ea ne vá infacisiá totu Banatulu impartitu in Comitate si cercuri dupa starea politica de acum, impreuna cu confiniile militare, adeca: cele trei Comitate banatice, Torontalulu, Timisiulu, si Carasiulu, si cele trei regimente confiniare: celu Romano,—Serho-si Germano-banaticu.

Ne aflandu-se nici in un'a limb'a pana acum atari charte geografice mai detaiminte lucrate, apelamu la marinimositatea onoratulu publicu, contandu unu spriginu caldurosu; si mai cu séma din acelu punctu de vedere, fiindu-ca unu'a fiacare individu ii pote servi spre folosinti'a s'a necesaria, precumu in respectulu socialu si comercialu, asiá si scientificu.

Acést'a charta se póte introduce in tóte scólele nóstre din Banatu, si prunentii nostri cei fragedi voru poté trage din trans'a unu folosu nepretiuibilu, de care pana acum erau lipsiti, ne avendu atari funti de invatiamentu, si mai alesu in limb'a romana, de carea nu numai ca nu se-au ingrigitu stainii, dar chiaru si fiii ei au fostu parasit-o.

Formatulu chartei va fi cam de trei ori mai mare ca a celorlu de comuna; pre papiru velinu si cu litere romane amesuratu cerintiei presente tiparita. Spre a se poté edá

banatianu si sperámu la unu spriginu favoritoriu. Dnulu cátu mai curendu, contámu pre marinimositatea on. publicu Geometru Trumauer se-au serguitu de au elucratu chart'a si acumu nu mai remane alt'a, decátu sa se dee spre tiparire; ansa cerendu-se spese mari, cari suntu cu neputintia Dlui Trumauer a le acoperi, ne luamu voia prin acést'a a deschide prenumeratiune. Pretiulu unui esemplaru este 3 f. v. a., din cari diumetate se voru tramite Dloru coleptanti innante; eara ceealalta diumetate la immannare.

Domnii prenumeranti suntu invitati a tramite banii de prenumeratiune cátu mai in graba D. Coleptanti si adeca: in Timisiór'a Dlui Cermen'a capitanulu cetatii si subscrisului; in Lugosiu Dlui Popaviti'a negutiatorulu; in Toraculu mare Dlui par. Th. Tempea; in Foenú Dlui Lazarú notariu; in Sadelacu D. notariu Adam; in Lipov'a D-lui protepopu Tieranu; in Belintiu D-lui protopou Gruiciu; in Komlosu Dlui parochu Sierbanu; in Petromanu Dlui parochu T. Tieranu; in Zsebelu Dlui notariu V. Popu; in Caransebesiu Dlui negociatoriu Peti'a; in Mehadi'a Dlui protopou Iacobescu; in Beseric'a—alba Dlui negociatoriu Raduloviciu; si in Alibunaru judelui comunalu Siosidianu. *)

Mai in urma incheiamu provocarea nóstra cu aceea magulire, ca totu romanulu binesentitoriu si va tiené de santa datorintia a spriginu aceasta intreprindere; deci avemu voia a crede, ca un'a fiesi-care comunitate vá prenumerá doue esemplare, adeca: unulu pentru sine, si altulu pentru scóla, fiindu atare charta de necesitate neincungiuravera precumu oficialorlu comunale, asiá si scólorlu nóstre popurale.

Intreprinderea aceast'a, fratiloru! éste d'in partea unui strainu, pre carele eu atátu mai vertosu deve sa-lu spriginimu, ca pr'in aceea sa starmimu in transulu holdulu vointiei si spre alte intreprinderi folositóre intereselorlu nóstre nationali.

Noi suntemu ómeni cu store, si daca ne vomu aratá nepásatori de intereselo nóstre, atunci cu totu dreptulu putemu dice, ca amu meritatu osand'a, carea va procede d'in vointia nóstra cea irationala!

I. T e m p e a

Profesoru de limb'a si literatur'a romana.

*) Pentru Transsilvani bucurosu va priimi abonaminte si Redactiunea „Tel. Rom.“ i

Nr. 11—1 Sunete si Resunete.

Cercári poetice

de

Zacharia Boiu,

(Venitulu menitu pentru Catedral'a din Sabiu), au esítu de sub tipariu si se afla de vendiare, unu esemplariu brosiuratu 60 xr. v. a.,

la

Editur'a Tipografiei Diecesane.

Nr. 10-3 Ioannu Cristea,

compactoru in Sabiu, se recománda on. publicu románu cu legarea de cárti, protocolé, brosiure etc. si preste totu cu esecutarea tuturorú comissiuniloru, ce cadu in cerculu compactoriei, promitendu lucru promptu si solidu si pretiuri cátu se póte mai moderate.

Locuinti'a: Sabiu, strad'a iernei (Wintergasse) N—ru. 253 vis'a vis de-la tipografi'a diecesana.

Burs'a din Vien'a in 28|16 Martiu 1865.

Metalicele 5%	76.	Actiile de creditu	212. 40.
Imprumutulu nat. 5%	81. 55.	Argintulu	111. 25.
Actiile de banca	796.	Galbinulu	5. 34.

Editur'a si tipariulu tipografiei diecesane.

Redactoru respundietoru Zacharia Boiu.